

TISVA

Türkiye Israfı Önleme Vakfı
Turkish Foundation for Waste Reduction

**AİLELERİ İLE BİRLİKTE SADECE
DİYARBAKIR'DA YAKLAŞIK 20,000
AŞIRI YOKSUL
MİKRO KREDİ İMKANINDAN
YARARLANIYOR**

**MİKRO KREDİ UYGULAMASINDA
3.000'DEN FAZLA ÜYEYE KREDİ
VERİLDİ**

Prof. Dr. Aziz AKGÜL
Diyarbakır Milletvekili

14 Haziran 2006

Mikro kredi uygulaması, 18 Temmuz 2003 tarihinde Diyarbakır'da başlatılarak iki yılı aşkın bir süredir uygulanmaktadır.

MİKRO KREDİ NEDİR?

Mikro kredi; öncelikle aşırı yoksul kadınların kendi kendilerine gelir getirici faaliyette bulunmalarını sağlamak amacıyla, kadınlara verilen küçük bir sermayeyi ifade eder.

Mikro kredi uygulamasında öncelik, aşırı yoksullardır. Halbuki ticari bankalarda ne kadar fazla paran ve teminatın varsa o kadar fazla önceliğin olur. Mikro kredi uygulamasında; teminat yok, kefalet yok, mahkeme ve icra takibi yoktur.

2005 ULUSLARARASI MİKRO KREDİ YILI

Birleşmiş Milletlerin Milenyum hedeflerinden bir tanesi de “**yoksulluğun 2015 yılına kadar %50 azaltılmasıdır**”. Bu çerçevede, mikro kredi uygulaması yoksulluğun azaltılmasında en etkin metodolojilerden birisi olarak kabul edildiğinden, Birleşmiş Milletlerin Türkiye dahil 192 üyesi, **2005 yılını ULUSLARARASI MİKRO KREDİ YILI ilan etmiştir.**

Mikro kredi projeleri Türkiye dahil 111 ülkede başarılı bir şekilde yürütülmektedir.

MİKRO KREDİ PROJESİNİ BAŞBAKANIMIZ SAYIN RECEP TAYYİP ERDOĞAN DİYARBAKIR'DA BAŞLATTI

Diyarbakır Mikro Kredi Projesi, Diyarbakır Milletvekili Prof. Dr. Aziz Akgül'ün Mütevelli Heyeti Başkanlığını yürüttüğü Türkiye İsrافی Önleme Vakfı, Diyarbakır Valiliği ve Bangladeş'ten Grameen Trust'ın işbirliği ile yürütülmektedir. Projenin kaynağının büyük çoğunluğunu bağışlar oluşturmaktadır. Projede, Bangladeş'ten gelen proje yöneticisi ve alan yöneticisi ile 16 yerel personel çalışmaktadır.

Mikro Kredi projesine **Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan** da büyük destek vermektedir. Sayın Başbakanımızın direktifleri ile başlatılan mikrokredi uygulama çalışmaları çerçevesinde İstanbul'da 9-10 Haziran 2003 tarihlerinde “Mikro Kredi Vasıtasıyla Yoksulluğun Azaltılması Uluslararası Konferansı” düzenlenmiş ve konferansa mikro kredi fikrinin babası olarak kabul edilen çok değerli bilim adamı Prof. Muhammad Yunus da Başbakanımız tarafından davet edilmiştir.

18 Temmuz 2003 tarihinde, **Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın** Diyarbakır'da 6 kişiye, her birine 500'er milyon TL (500 YTL) olmak üzere toplam 3 milyar TL (3.000 YTL) dağıtarak başlattığı mikro kredi projesinde yaklaşık 3 yıl içerisinde, 2 Haziran 2006 tarihi itibarıyla 3.288 aşırı yoksul kadına, haftalık geri ödemelerle, yıllık 500 YTL ile 3.000 YTL arasında olmak üzere 3.269.265 YTL kredi verilirken, yaklaşık 70 farklı işte değerlendirdikleri kredilerden, vadesi gelenlerinin geri dönüş oranı %100'dür. Kredi miktarı, **sermaye birikimi merdiveni** yaklaşımıyla her yıl artırılmaktadır.

2006 yılı içinde verilecek mikro kredinin üst sınırı 3.000 YTL olacaktır. Kredi olarak alınan miktar, gösterilen başarı ve işin gelecekteki potansiyeli de dikkate alınarak, her yıl artırılmakta olup, **nihai amaç; kredi alan aşırı yoksulların, yoksulluk sınırı üzerine çıkarılarak birer küçük işletme sahibi olmalarıdır. Dilencilik kültürünün yaygınlaşmasına katkıda bulunan hibe şeklindeki yardımların çok faydalı olmadığı değerlendirilmektedir.**

MİKRO KREDİ HANGİ ALANLARDA KULLANILIYOR?

Diyarbakır'da uygulanmakta olan proje çerçevesinde, Mikro kredi çok farklı alanlarda kullanılmaktadır:

- Kredi alan kadınların %27'si; bakkal, kahvehane, terzi, kuaför, sobacı dükkanı, camcı, kasap, kasetçi, elektrik malzemesi, mermer dükkanı gibi dükkanlar açarak,
- %18'i; hayvan alım-satımı, aşçılık, sebze ve meyve alım-satımı, hayvan yemi alım-satımı, halı alım-satımı, biber alım-satımı, boyacılık için malzeme alımı gibi ticari faaliyetler,
- %17'si; süt ineği, inek yetiştiriciliği, keçi ve koyun yetiştiriciliği gibi faaliyetler,
- %16'sı; el sanatları, yoğurt yapımı, peynir yapımı, çocuklar için kıyafet yapımı, tatlı yapımı, çeyizlik eşya yapımı gibi değişik üretim faaliyetleri,
- %10'u; güzellik malzemesi satımı, bisiklet kiralama, dikiş-nakiş makinesi, çamaşır makinesi, motosikletle eşya taşıma, buzdolabı alıp buz satımı gibi hizmetler;
- %8'i; sebze, kıyafet, ekmek, çikolata, çerez, balık satışı gibi seyyar satıcılık ve %4'ü ise sebze, pamuk, buğday yetiştiriciliği gibi ziraat işinde kredi kullanmaktadırlar.

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ TÜRKİYE'DE MİKRO FİNANS SEKTÖRÜNÜN OLUŞTURULMASI İÇİN TBMM'YE KANUN TEKLİFİ VERDİ

Türkiye'de bir mikro finans sektörünün oluşturulmasına yönelik hukuki alt yapının oluşturulmasına yönelik olarak Diyarbakır Milletvekili Prof. Dr. Aziz Akgül'ün, TBMM'ye sunduğu "MİKRO FİNANS KURULUŞLARI HAKKINDAKİ KANUN TEKLİFİ" TBMM'de değerlendirme aşamasında olup, en geç 2006 yılında kanunlaşacağını ümit etmekteyiz.

Uluslararası ilişkiler yönü çok önemli de olsa, terör dahil kapkaç, çetecilik, hırsızlık, gasp ve fuhuşun ana kaynağı işsizlik ve yoksulluktur. Bunun önlenmesi için sadece polisiye tedbirlere müracaat edilmesi yeterli değildir.

Mikro Kredi uygulamasının yaygınlaşması suretiyle; aileye çok küçük dahi olsa bir gelirin gelmesini sağlayarak, ailenin en temel ihtiyaçlarının karşılanmasına katkı sağlanırken, halen toplumun kanayan yarası durumundaki; hırsızlık, kapkaç, terör ve çeteciliğin de azaltılması hedeflenmektedir.

Ayrıca, yine Ak Parti Diyarbakır Milletvekili Prof. Dr. Aziz Akgül'ün girişimleri sonucu 31 Mart 2005 tarihli 25772 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Dernekler Yönetmeliği"nde mikrokrediye yer verilmiştir.

İŞSİZLİĞİN VE YOKSULLUĞUN AZALTILMASI İÇİN EKONOMİK BÜYÜME TEK BAŞINA YETERLİ DEĞİLDİR

İşsizlik ve yoksulluğun azaltılması için ekonomik büyüme çok önemlidir. Ancak tek başına ekonomik büyüme yeterli değildir. 1998 yılında Nobel Ekonomi Ödülünü, Hintli İktisatçı Amartya Sen bu tezi ispat ederek aldı. Bu bakımdan benim önerilerim, sürdürülebilir ekonomik büyümenin yanında, bir sıra takip etmeden aşağıdaki politika/politikaların uygulanması şeklindedir:

- **Mikro Kredi Uygulaması:** Temel bir ilke olarak, işsizlerin iş arayışları yerine, kendi hesaplarına çalışmalarını öncelikle özendirilmelidir. Bu bakımdan, mikro kredi uygulaması önemli bir yöntemdir. Böylece, öncelikle aşırı yoksulların kendi kendilerine gelir getirici faaliyette bulunmaları mümkün hale gelebilir.

- **Vatandaşlık Geliri Uygulaması:** Bir ülkede üretilen ekonomik büyümeden öncelikle aşırı yoksul vatandaşların asgari bir pay alması esasına dayanan gelire vatandaşlık geliri veya temel gelir denir. Halen uygulanmakta olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'nun fakirlere yönelik nakdi ve aynı yardım uygulamaları; bazı yararları yanında, dilencilik kültürünün yaygınlaşmasına maalesef katkı sağlayan bir mekanizma haline gelmiş olup, Vatandaşlık Geliri şeklinde yeniden organize edilmelidir. Vatandaşlarımızın devamlı olarak kuyruklarda ve avuç açarak daima talepkar olmalarının önüne geçilmelidir. Destekler, insan onurunu rencide etmeyecek bir biçimde yapılmalıdır.
- **Dar Gelirli Ailelerin Geçimine Katkı Sağlanması Amacıyla, Her Aileden Bir Kişiyeye Geçici İş Temin Edilmesi:** Mevcut kamu istihdamının verimlilik ve etkinlik kriterlerini ihlal ettiğinin farkındayız. Ancak, vatandaşlarımızın da yaşama hakları vardır. Özellikle ve öncelikle eğitim seviyesi ve becerisi sebebiyle herhangi bir kamu ve özel işe girme imkanı olmayan aile reisleri veya aynı aileden en az bir kişiyeye Devlet eliyle geçici olarak iş temin edilmelidir. Böylece, öncelikle aşırı yoksul ailelerin bir gelir elde etmeleri de mümkün hale gelir.
- **Bölgesel Asgari Ücret Uygulaması:** Ülkemizde bölgeler arasındaki gelir farklılıkları, bölgesel asgari ücret uygulaması ile birlikte bir zaaf olmaktan çıkarak bir avantaja dönüştürülebilir. Seçim bölgem olan Diyarbakır'ın da aralarında olduğu gelir seviyesi düşük ve işsizliğin yoğun olduğu illerimizde, mevcut asgari ücretin altında bir ücretle çalışmaya hazır binlerce işsiz vardır.

Zaten kayıt dışı sektörde milyonlarca kişi, her türlü sosyal güvenceden yoksun asgari ücretin altında bir ücretle çalışmaktadır. Bu durum ülkemizin bir gerçeğidir. Bölgesel asgari ücret uygulamasına geçiş, diğer kamu politikalarıyla desteklendiğinde, en geri kalmış illerimizde yatırım ve üretimin artması, bölgelerarası gelir dağılımı eşitsizliğinin azalmasına katkı sağlayabilir. Bölgesel asgari ücret uygulaması en geri bölgelerimizden gelişmiş bölgelere olan iç göçün hızını da kesebilir.

- **Girişimcilik ve Kendi Hesabına Çalışma Seçmeli Dersi:**
Liselerin bütün çeşitleri ve bunların bütün bölümlerinde, Üniversitelerin bütün fakülte ve yüksek okullarında ve bunların bütün ana bilim dalı ve bilim dallarında okuyan bütün öğrencilere girişimcilik ve kendi hesabına çalışmayı özendirmeyi sağlamaya yönelik seçmeli ders olarak “Girişimcilik ve Kendi Hesabına Çalışma” isimli dersin konulması gereklidir.

Sadece ekonomik büyüme, işsizliğin azaltılmasında tek başına yeterli olmadığı için, kamu ve özel sektöründe oluşturulan istihdam potansiyeli de yetersiz kalmaktadır. Bu bakımdan, özellikle belirli bir düşünce ufkuna ulaşmış eğitilmiş kişilerin, girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesi ve kendi hesaplarına çalışmalarına yönelik olarak KOSGEB’in finansman ve iş yeri açılması konularındaki destekleri sağlanmalıdır.

- **Kamu Görevlilerinin; Yaptıkları Görevin Özelliği ve İşin Niteliğine Bağlı Olarak, Kurumlarınca Uygun Görülenler; Kısmi Süreli, İş Paylaşımli ve Esnek Çalışma Süreleri ile Evde Çalışma Şeklinde İstihdam Edilebilmeleri ve Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkelerine Aykırı Olmamak Kaydıyla, Kazanç Getirici Faaliyetlerde Bulunabilmelerine İmkan Sağlanması.**

Kamu görevlileri büyük bir özveri ile kamu hizmetini yerine getirmektedir. Bu görevlerini yerine getirirken genel olarak emekli oluncaya kadar başka bir işle uğraşamamaktadırlar. Ayrıca çalışma süreleri bakımından da kamu görevlileri genellikle tam gün esasına dayalı olarak istihdam edilmekte, bu durum ise söz konusu personelden gerekli verimin alınamamasına ve eksik istihdama yol açmaktadır.

Yine bazı kamu görevlileri Devlet memurluğu yanında kazanç getirici faaliyetlerde bulunabilmekte, büyük bir kısmı ise, bu faaliyetlerde bulunamamaktadır. Bu durum memurlar arasında eşitsizlik oluşturmaktadır. Memurların önemli bir kısmının yalnızca maaşla geçinmesine neden olmakta, ekonomik açıdan sıkıntı çekmelerine sebep olmaktadır. Ayrıca müteşebbis olup herhangi bir nedenle memur olmuş vatandaşlarımızdan ekonomimiz yararlanamamaktadır.

Kamu görevlilerinin **ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ** çerçevesinde ve **YAPTIKLARI İŞ İLE MENFAAT İLİŞKİ KURMAKSIZIN**, ticari faaliyetlerde bulunabilmelerine imkan sağlanmalıdır.

- **Mesleki ve Teknik Eğitim ile Sertifika Programları Marifetiyle, İhtiyaç Duyulan Vasıflı İnsan Gücü Potansiyelinin Artırılması:**

Avrupa Birliği ülkeleri, mesleki ve teknik eğitimi, istihdamın en önemli aracı olarak değerlendirilirken, ülkemizde mesleki ve teknik eğitim ile bir beceriyi öğretmeye veya geliştirmeye yönelik sertifika programlarının uygulanacağı **MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM MERKEZLERİNİN** her ilde oluşturulmasının sağlanması, işsizliğin azaltılmasında etkin bir yöntem olarak değerlendirilmektedir.

- **Tıp doktorları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler de özel sağlık işletmeleri kurabilmelerine imkan sağlanması.**

Ayakta teşhis ve tedavi hizmeti vermek amacıyla, tıp doktorları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler de Tıp merkezi, gün hastaneleri, özel poliklinikler vb. gibi özel sağlık işletmeleri kurabilmelidir.

- **Eczacılık mesleği / veteriner hekimlik mesleği dışında olan gerçek ve tüzel kişilerin de en az bir sorumlu eczacı / veteriner hekim istihdam ettiklerini belgelemek suretiyle işyeri açabilmelerine imkan sağlanması.**

Eczacılık mesleği mensupları dışında olup da eczane açmak isteyen diğer gerçek ve tüzel kişiler de, en az bir sorumlu eczacı istihdam ettiklerini belgelemek suretiyle Sağlık Bakanlığına veya ilgili İl Sağlık Müdürlüğüne gerekli belgelerle başvurabilmelidir.

Aynı şekilde; veteriner hekimlik mesleği dışında olup da; hayvan hastanesi, laboratuvar, poliklinik veya her ne adla olursa olsun hayvan muayene ve tedavi etmek üzere bir işyeri açmak isteyen diğer gerçek ve tüzel kişiler de, en az bir sorumlu veteriner hekim istihdam ettiklerini belgelemek suretiyle Tarım ve Köyişleri Bakanlığına veya ilgili il müdürlüklerine gerekli belgelerle başvurabilmelidirler.

Bunlarla ilgili olarak Bakanlık tarafından yapılacak incelemelerden sonra uygun görülenlere işyeri açma ve faaliyette bulunma izni verilmelidir.

Bütün bu yaklaşımlar, istihdamı artırırken, işsizlik ve yoksulluğun azaltılması yanında, gelir dağılımındaki adaletsizliğin azaltılmasına da katkı sağlar.

Söz konusu politikalar için kaynak aranırken, bizim inancımız şudur: ALTERNATİFİ KÖTÜ OLAN (kapkaç, hırsızlık, gasp, terör ve fuhuş) HERŞEYE KAYNAK BULUNABİLİR. Bunun mazereti de olmamalıdır.

MİKRO KREDİ PROJESİNE FİNANSMAN SAĞLAMAK İÇİN 32 ÜLKEDEN SANATÇILAR DESTEK SAĞLADI

Mikro kredi projesine mali destek sağlanması amacıyla, 21-30 Kasım 2006 tarihleri arasında Ankara'da yapılan ve açılışını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Bülent Arınç ile Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptıkları "YOKSULLUK VE SANAT" isimli bir bienal organize edilmiştir.

İtalya Büyükelçisi'nin eşi Selva Marsili, İtalyan sanatçı Gianni Ottaviani ve öğretim üyesi Prof. Dinçer Erimez'in de aralarında bulunduğu 3'ü İtalyan ve 2'si Türk 5 jüri üyesi; 32 ülkeden 814 sanatçının gönderdiği 1.099 eseri, değerlendirerek ödüle layık olanları belirlemişlerdir.

Eserlerin en yoğun geldiği iki ülke Türkiye ve İtalya olmuştur. Bienal'e Türkiye'den 444 eser, İtalya'dan da 440 eser gelmiştir.

Bu resimlerin satışından elde edilecek gelir, aşırı yoksul kadınların kendi kendilerine iş kurmalarına imkan sağlayacak olan mikro kredi projesinde kullanılacaktır.

DIYARBAKIR MİKRO KREDİ PROJESİ ÜNİVERSİTELERDE TEZ KONUSU OLDU

Diyarbakır'daki Mikro Kredi Projesi;

- Boğaziçi Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde, 2004 yılında, Sinem Özer tarafından "**Turkey's Experience With Microcredit The New Governmental Strategy**" isimli yüksek lisans tezi olarak,
- Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, İktisat Anabilim Dalı, İktisat Teorisi Bilim Dalında, İkbâl Begüm Kösemem tarafından 2004 yılında "**Yoksulluk Çizgisi Altındaki Nüfusa Mikrokredi Uygulaması ve Türkiye'deki Boyutu**" isimli yüksek lisans tezi olarak,

- İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, Kadın Çalışmaları Bilim Dalında, 2005 yılında, Bahar Yiğitbaş Akça tarafından **“Kadın Yoksulluğu ile Mücadele Stratejisi Olarak Mikrokredi: Türkiye Diyarbakır Grameen Bank Mikrokredi Projesi Örneği”** isimli yüksek lisans tezi olarak,
- 2005 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Fikret Adaman ile Tuğçe Bulut tarafından mikrokredi ampirik araştırma konusu yapılmış ve Tuğçe Bulut ayrıca, 2005 yılında Türkiye'deki mikro kredi uygulamalarını analiz eden ve İngiltere'de University of Cambridge'de; “Modern Society and Global Transformations” alanında **“Market Economy in the Service of the Society”** isimli master tezi olarak mikro kredi uygulamasını incelemiştir.

Bu tezde kullanılan ankette **“Yoksulluk nedir?”** sorusuna fakir kadınlar, çoğunlukla **“Yoksulluk, adam yerine konmamaktır”** şeklinde cevap vermişlerdir.

MİKRO KREDİ projesi ise, teminat olmadan, kefalet olmadan ve geri dönüşü %100 olan bir İNSANLARI ADAM YERİNE KOYMA PROJESİDİR.